

Leto IV.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 11.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Kerkov dom

Jesenice, 1. junija 1939

Hlapčevsko malikovanje

Kajkrat smo že na tem mestu pisali o narodni samozavesti, o ljubezni do materinega jezika, ki naj jo kažemo proti sonarodnjaku ali zamejcu, dostikrat smo opozarjali na čudno luč, ki jo meče na naš narod tajitev slovenskega jezika, navajali zglede, primerjali sebe z drugimi narodi ter svarili pred močjo tujcev, ki bi nas mogla prav na tem najbolj šibkem mestu najbolj pogoditi. Vendar se zdi, da nismo z vsem tem pisanjem dosegli ničesar.

Mimo nas so šli dogodki na Češkoslovaškem, ki bi naj nas vsaj toliko izmodrili, da bi spoznali, da ne delamo prav, če že nočemo iztrebiti iz svojih src suženjskega duha, svoje neodločnosti in malikovanja vsega, kar je neslovenskega. V zadnjem času smo brali mnogo o Poljaki, ki so potencirali do najvišje mere svojo nacionalno zavest, pred katero imajo mogočni poljski sosede ne samo spoštovanje, ampak celo strah.

Preko tisoč let živimo na svoji zemlji. Preko tisoč let nam ne piše zgodovina ničesar drugega kakor usodo podjarmljenja, usodo sužnjev in zatiranih. Preko tisoč let smo nihali med nadoblastjo enega in drugega naroda, preko tisoč let smo se osvobodili, pa se nismo mogli osvoboditi. Ko je razpadla umetna tvorba Avstro-Ogrske, smo se pognali iz kalnih valov suženjstva ter podali roko bratom Hrvatom in Srbom, da bi mogli v enotni državi živeti svobodno, samostojno življenje. Zadihali smo po tisoč letih, po tisoč letih šele prvič občutili, kako lepo je biti svoboden in govoriti svobodno svoj jezik.

Toda zdi se, da je premnogim še premalo odvisnosti in hlapčevanja, da se ne zavedajo prav, kaj imamo sedaj in česa prej nismo imeli. To so ljudje, ki jim je vseeno, ali obstoja Slovenija ali ne, ali je kje na svetu slovenski jezik, slovenski narod ali ne. Njim je vseeno, imajo slovensko ime, morda priimek, drugega jim ni mar.

Celo oni, ki oznanjajo ob vsaki priliki svoj nacionalizem, kaj čudno kažejo vsak čas, da jim je drug jezik ljubši kakor slovenski. Pojdi n. pr. samo v jeseniško kavarno, pa boš v družbi naših jugoslovanskih sosedov našel odlične pripadnike jeseniških nacionalistov, ki trudoma lomijo jugoslovansko spakodravščino, da te zazebe, ko jih poslušas. Bog ve, koliko takih bi na vprašanje, kakšne narodnosti so, odgovorilo, da so Slovenci. Takim ljudem lahko tisočkrat povemo, da mora Srb prav tako razumeti Slovenca kakor Slovenec Srba, take ljudi lahko nenehoma opozarjamo na njihovo narodno zavest, pa bodo nenehoma vse drugo prej kakor Slovenci. Zato ni nič čudnega, če je pred kratkim na jeseniškem kolodvoru neki tukajšnji domačin delavec pri KID, ki nosi nemško ime, v »čisti«¹ jugoslovanski oznanjal na ves glas, da je hitlerjanec in pristaš Sokola. Hvala za mladino, ki ni slovenska! Kako bo tak človek vnet Jugoslovane, če ni najprej vnet Slovenec? Kako bo branil slovenski jezik, če mu je pa vse drugo bolj sveto kakor slovenska zemlja in mati, ki ga je rodila?

Na Vrbi so v Prešernovi rojstni hiši odprli muzej — spomin na Prešerna. Odkupili so hišo in jo namenili zanamcem kot simbol slovenstva, svetišče, kamor naj bi se zatekali Slovenci po pomoč proti onim, ki zmetavajo slovenstvo. Slovenci smo se spomnili največjega Slovenca v času, ko je narodna zavest tako šibka, da bi ugasnila, če bi ji ne prilili olja Prešernovega duha. Muzej Franceta Prešerna naj bo moč neodločnim in omahljivim, onim, ki se sramujejo materine besede pred tujcem, onim, ki prav nič slovensko ne mislijo in onim, ki celo narodno zavest prodajajo za vsako ceno. Naj bi zaradi teh ne imeli, kakor pravi Prešern:

»Skeleče misli, da Slovenec mile
ne ljubi matere vanj upajoče.«

Okrožni tabor na Bledu

Letošnja okrožna prireditev na Bledu mora z izbranim programom, disciplino vseh sodelujočih in prisotnih ter s številčno močjo pokazati našo narodno strnjeno in zavest pred vsemi tujci, ki so v teh dneh že močno posedli ta naš slovenski biser. Ta prireditev naj jim bo tudi v dokaz, da ni samo zemlja lepa in zdrava, ampak da je zdravo in krepko in samozavestno tudi ljudstvo v njenih mejah. Da bo dovolj vidna v tem shajališču narodov vsa naša katoliška in narodnostna tradicija, bo vsa prireditev potekala v oznamenilih telesno kulturnih, prosvetnih in duhovnih vrednot, ki bodo jasno zablestele iz tega našega gorenjskega taborenja ob jezeru.

Prireditev bo 11. junija za vso Gorenjsko s slavnostnim uvodom na predvečer 10. junija.

Prireditev sama bo obsegala dva dela. Na predvečer, dne 10. junija ob pol 9. uri zvečer štafetni tek okrog jezera, nato telovadna akademija v domu.

V nedeljo, dne 11. junija od 8. do 9. ure uredivitev spreveda z zbirališčem na starem teniškem prostoru pri Zdraviliškem domu. Ob 9. uri spreved članstva v krogih, članic, mladcev, mladenk, naraščaja, naraščajnic, ženskega in moškega starejšinstva, prosvetnih društev, narodnih noš itd. od Zdraviliškega doma mimo Park-hotela, Uniona in Blejskega doma v cerkev k sv. maši ob 10. uri.

Spreved bo mogočno vplival s svojo pestrostjo in mnogoštevilnostjo. Vsa društva, odseki in krožki naj takoj prijavijo število svojih kro-

Z Jesenic

Birma. Kljub skrajno slabemu vremenu je bilo jeseniško birmovanje dokaj živo. Poznalo se je, da so starši storili vse, da otrokom-birmancem pripravijo čim več veselja ter jim utrdijo spomin na ta važen življenjski dogodek. Jesenice so se po stari navadi dobro pripravile, da dostojno in s spoštovanjem sprejmejo v svoji sredi prevzvišenega g. knezoškofa dr. Gregorja Rožmana, ki so mu v petek priredile svečan sprejem, katerega so se udeležili vsi zastopniki državnih in samoupravnih oblasti, predstavniki društev in organizacij, zastopstvo Fantovskega odseka in Dekliškega krožka v krogih, šolska mladina in množica Jeseničanov, ki so mu izrekli tople dobrodošlice in vdanostne pozdrave. Sprejem je veličastno podprla godba Kerkovega prosv. društva. Število birmancev je letos bilo izredno veliko, saj je sprejelo zakrament svete birme 698 otrok. Samo iz jeseniške župnije jih je bilo 584, iz ljubljanske škofije 19, iz 20 župnij izven ljubljanske škofije 88, iz mariborske 3, iz celovške 2, iz sarajevske 1 in iz Inomosta 1. Govorice, da je nad 200 otrok ostalo brez botrov, so bile seveda izmišljene, in če bi bilo kaj staršev res v zadregi, kako najti botre svojim otrokom, bi jim zelo rada ustregla Vincencijeva konferenca, če bi bilo potrebno. Največ dela so imeli fotografi, ki v gneči pred cerkvijo kar niso mogli priti do sape v veliko veselje birmancev.

Gorsko letovišče Sveti Križ nad Jesenicami je bilo že v zgodnji pomladi deležno velikega obiska tujcev in domačinov. Kakor se je nedavno še vsak avtomobilist nerad spuščal na razrito cesto k Sv. Križu, tako je sedaj postala vožnja po popravljeni in deloma razširjeni cesti dosti ugodnejša in varnejša. To, za Sv. Križ vsekakor ugodno dejstvo potrjujejo stalno naraščajoči izleti z avtomobili, katerih je bilo zadnje nedelje rekordno število. Zasluge za to

si pač mora zapisati v knjigo koristnega in propagandnega dela jeseniška občina, ki je v svoji široki uvidevnosti za povzdigo tujskega prometa v tem lepem delu Gorenjske z vsemi razpoložljivimi sredstvi uredila dohodno prometno ožilje k planinskemu letovišču. Človek, ki rad zahaja tja pod Golico, se nehote vprašuje, kam bomo šli z vsem tem prahom, ki ga dvigajo avtomobilisti in kako bi se obrnil in kdaj, da bi mu na tem sprehodu ne bilo treba požirati prahu in se stalno umikati vozilom, ki povzročajo vse drugo prej kot pa mir in brezskrbno sprehajanje. Mi bi radi ugotovili samo to, da je namen tega gorskega letovišča, ki ga obiskuje večina pešcev, nezdružljiv z avtomobilsko in pešpotjo hkrati. Vsekakor bi bila frekvenca dosti večja, če bi se uredila za pešce stara pot čez Pejce, ki bi z malotnimi preureditvami postala najbolj privlačno dohodnišče za pešce k Sv. Križu, ker s svojo senčno lego in zatišjem odgovarja vsem zahtevam miru in čistega zraka potrebnim izletnikom. Vemo, da bo občini poleg velikih izdatkov za poprivila in regulacijo občinske poti težko dobiti potrebna sredstva za realizacijo naših želja, vendar upamo, da bo storila vse kot vedno, da hvaležnim občanom in naše lepote občudujočim izletnikom ne bo odrekla prošnje in čim prej poiskala možnost, kako rešiti to vprašanje.

Avtobusni promet, katerega že težko pričakujemo in ki naj bi vezal Javornik s Hrušico s središčem mesta in obratno, bo, kakor čujemo, kmalu odprt. Kakor zmerom, pa se tudi pri tem postavljajo na pot težkoče. Ena glavnih je, kakor smo poučeni, kje napraviti garažo za velika vozila, ko je pri nas vse tako natrpano, kar bi bilo uporabljivo ali pa je preveč odročeno. Mi bi radi svetovali, da bi v ta namen lahko zadovoljivo služila bivša Tršanova žaga poleg carinarnice, v kateri je sedaj skladišče. Če bo ta svet kaj pomagal čimprejšnjemu odprtju avtobusnega prometa, bomo zelo veseli.

Kaj je nemško in kaj slovensko? Menda ne eno in ne drugo, o čemer je zadnjič razpravljala občinski odbor. Šlo je za nabavo novega pisalnega stroja. Vse bi se šlo po sreči, da ni nikdar izbežna muhavost vtaknila svoje prste vmes. Kakšne znamke naj bi ta stroj bil? Dr. Stanovnik je bil

jev, narodnih noš, konjenikov in kolesarjev. Vsa pojasnila zaradi prehrane in preskrbe prenočišč daje informacijski odbor v Prosvetnem domu poleg cerkve.

Ob 5. uri popoldne bo javni telovadni nastop, nato prosta zabava.

Vzgojna krivica

Birma je za nami. Ta veliki spominski dan številne naše mladine, ki je prejela po škofovih besedah potrjenje sv. Duha, po škofovi roki pa opomin, da naj bo Kristus vodnik naših korakov, Kristus svetli vzornik, za katerega naj bi šli vedno v odločen in odkrit boj — ta veliki dan naj bo zapisan v analih naše fare s tem večjimi črkami, čim bolj se zavedamo, da je dala jeseniška fara škofu v maziljenje mogočno vrsto mladih, junaških src.

Kakor nas močno veseli gornja ugotovitev, tako moramo po drugi strani pribiti neveselo dejstvo, ki kaže po eni plati splošno zmateriziranost današnje dobe, po drugi pa tisto svojsko vzgojo, o kateri sicer ne moremo reči, da temelji neposredno na materialnosti, ki je pa vendar tako blizu nje, da nas upravičeno skrbi, kaj bo iz mladine, ki jo tvarnost toliko bega, da vsaj zanemari, če sploh že ne pozabi duhovnih vrednot.

To naše opažanje se nanaša na botrstvo pri birmi. Vsak, kdor je imel le količkaj opravka s to stvarjo, bodisi da je bil neposredno prizadet kot boter ali pa le kot nepristranski opazovalec, je mogel videti: kako je »primanjkovalo« botrov in botric; kako so bili že dolgo pred birmo oddani vsi premožnejši botri, nekateri celo po večkrat; kako je šlo dobršnemu delu birmancev samo za darove, v izbiranju katerih so bili celo zelo izbirčni in samovoljni; kako so kupovali botri, eni, ker so se hoteli pokazati, drugi, ker niso hoteli postati — kakor ljudje pravijo — umazani, oboji z večjo ali manjšo nevoljo v srcu; kako so marsikateri starši znali prišepetavati svojim otrokom, kaj naj si izgovore od svojega botra, ker da je to edinstvena prilika cenene pridobivanja; kako so znali nekateri celo brez vednosti svojega botra pridobiti si to ali ono dobrino, ki jim jo boter sicer ni namenil, pa jo je vendar zaradi mirnega sožitja in neprijetnih posledic molče dopustil. Ni primanj-

V nedeljo 11. junija vsi Gorenjci na Bled. Kar katoliško in slovensko misli in čuti, mora ta dan stopiti v strnjene vrste naše mladine, ki bo glasno in jasno manifestirala svoja načela in svojo ljubezen in zvestobo do naroda in domovine.

kovalo botrov, kakor se je tu in tam govorilo, pač pa denarja, ki naj bi ustregel tolikim željam otroške poželjivosti — česar moramo okričiti predvsem starše, ker so izbirali presebično.

Ne smemo reči, da je bilo povsod vse tako kakor smo napisali, tudi ne, da so bili vsi po istem kovu, vendar smelo trdimo, da je le malo kje bila vzgoja v tem pogledu taka, da bi naredila otroke proti zunanjim okoliščinam birme vsaj indiferentne, če že ne nasprotno. Vemo, da otrok poželji in da si njegova fantazija mnogo obeta, vendar otrok ne želi toliko in takih reči in tudi njegova fantazija ni tako vsestranska.

Ni zadosti, da katehetje v šoli obrazložijo otrokom pravi in edini namen botrstva, namreč, da prevzame boter za primer, če izgubi otrok starše, njegovo vzgojo, starši sami bi marveč morali skrbeti, da otrok doume ta velevažen namen, ker je pač za starše najvažnejši: v kakšne roke pride njihov otrok, če sami umrjejo ali pa pridejo v položaj, ki bi jim onemogočil pravo vzgojo. Zato je v njihovem in njih otrok interesu, da pridobe botra, ki ima vse lastnosti dobrega katolika, poštenega in vernega človeka. Te ustanove nima v takem pomenu nobeno državljansko pravo, ampak le pravo katoliške Cerkve, ki ima edina pravico in dolžnost skrbeti za duhovni blagor svojih članov. Zato je prvotni namen botrstva duhovni.

Letošnja birma naj nam bo v pouk. Pouk ne samo staršem, ki naj svoje otroke duhovno temeljito vzgajajo, ampak tudi botrom, ki naj bodo res le botri v duhu Cerkve in naj v bodoče odklanjajo vse prevelike želje svojih birmancev in s tem zapro vsako pot, ki bi utegnila privedi našo mladino do materialnega pojmovanja duhovnih reči. S tem ne bodo prihranjene le nepotrebne skrbi, ampak bomo ohranili našo mladino tako kakor jo hoče Bog in katoliška Cerkve.

Prvi slovenski delavski tabor!

Naša važna zadeva?

Zveza združenih delavcev bo priredila 4. junija svoj prvi slovenski delavski tabor. Slovenski delavec je v zadnji številki zapisal, da ta tabor v zvezi s programom te naše narodne delavske organizacije prinaša v vrste slovenskega delavskega stanu novo veselo oznanilo lepše bodočnosti. Ta tabor naj bi zbral okrog sebe naše poštene verne delavce čistih rok in čistega srca, združil njihove sile in moči ter dvignil njihovo zavest. Pokazala naj bi, da je delavstvo časa doraslo in da si bo znalo v narodni skupnosti pod skupnim narodnim vodstvom priboriti svojega dela dostojno mesto. Nič ni v pokretu ZZD mračnjakega, temnoglednega; nasprotno je vse delo v njej prežeto z nekim veselim upanjem in gotovim pričakovanjem, da bodo zmagale vse upravičene zahteve delavskega stanu, in da se bodo morale pred vztrajnim delom te mlade delavske organizacije ukloniti vse nasprotno sile.

Ukloniti se bodo morale razdiralne sile marksističnih in socialističnih delavskih pokretov, ukloniti se bo moral končno tudi kapital, v kolikor njegovo delovanje izigrava obče narodne koristi. Gibanje ZZD namreč v temeljih nasprotuje kapitalističnemu izrabljanju delavstva in bo to izrabljanje tudi preprečilo, kadar se povzpne do viška svoje moči. ZZD prinaša tako delavstvu resnično nov evangelij, novo veselo

oznanilo in isti namen ima tudi prireditve prvega slovenskega delavskega tabora.

Mi Gorenjci, doma izpod visokih gor in na prostih ravninah pa rečemo, da ta tabor ni samo novo veselo oznanilo, ampak je v njem izražena tudi naša delavska samozavest, naš stanovski ponos. Čeprav smo dan za dnem sklonjeni nad svojim delom, čeprav nam vsak dan sirena določa čas dela in delopust, čeprav sajasti oblaki iz naših dimnikov hočejo zagrniti nad nami jasno nebo, vemo, da vsakdo izmed nas ustvarja za družbo prekornostno delo in da je družbi prav tako potreben kakor kdor koli, kdor vsega tega ne doživlja. Mi s ponosom gledamo na svoja dela, se čutimo s Stvarnikom soustvarjalce in preoblikovalce božjega sveta, v delo vlagamo svoje skrbi in svoje duše in delo častimo.

Delavski stan, pošteno verno narodno delavstvo, zlasti mi Gorenjci, hočemo ob prvem slovenskem delavskem taborenju s svojo udeležbo, s popolnostjo svojih organizacijskih skupin izpričati, da nas nikakor ni sram, če so naše roke žuljave, ampak si šteje mo to v čast in ponos.

V gibanje ZZD, ki je za naše delavstvo veselo oznanilo lepše bodočnosti, hočemo mi iz visoke Gorenjske nesti — svoj stanovski ponos. Jesenice z

okolico so po svojem položaju kot močno industrijsko središče poklicane, da v novem slovenskem delavskem gibanju prednačijo s stvarnim delom v podrobni organizaciji, pa tudi z udeležbo na prvem — slovenskem delavskem taboru.

Vsak zaveden delavec, ki je veren član naroda in ki hoče svojemu stanu priboriti lepšo bodočnost, bo zato obrnil hrbet vsem boljševiškim in polboljševiškim delavskim pokretom. Pokazal bo, da ta med nami nimajo ničesar iskati, da pozna njihovo uničujoče delo in da jih zato brezkompromisno odklanja. Boljševizem, naj se skriva pod kakršno koli obliko in obleko, — mora — ven iz našega naroda, ven iz našega stanu. Dosti je, da je drugod po svetu po-

vzročil toliko gorja, trpljenja, ponižanja in prelivanja človeške krvi; nam slovenskim delavcem tega ni treba. Mi se bomo oklenili starih dobrih navad svojih očetov, ljubili govorico svoje matere, branili pravico božjo po navodilih Cerkve in gradili zase in za bodoči rod novo družbo in v njej nov red.

Temu svojemu hotenju bomo dali močnega podarka na prvem slovenskem delavskem taboru s svojo mogočno udeležbo, s svojim disciplinarnim za- držanjem in s svojim stanovskim zanosom. Za prvi slovenski delavski tabor nas bo za zmago teh naših lepih ciljev združila v Ljubljani na svojem taboru Zveza združenih delavcev. Na ta tabor gremo vsi! Doma ostanejo, ki se svojega stanu sramujejo.

proti nemški znamki, proti čemur tudi drugi domoljubni odborniki niso nasprotovali. Čemu tudi, stvar je seveda jasna in prepričljiva. Prepričljiva toliko bolj, ker dr. Stanovnik zna ceniti nemško blago od vsega drugega, saj mu v garaži stoji nemški »Opel« in poleg njega prijatelj »Fiat«. Zaradi tega je odbornike posilil smeh, pa so ga dostojno skrili. Fiat voluntas mea. Saj se je — ampak odborniki so prav mislili.

Vzgojne napake. Že zadnjič smo na tem mestu opozorili starše na nečastne navade mladeničev, ki so jih ob majskih večernih pobožnostih razkazovali z vidno nesramnostjo. Tisti opomin je kaj malo za- legel ali pa smo za nekaj dni, kar kaže na zelo kvarno ravnodušnost prizadetih do vseh vzgojnih napak, ki jim bijejo v obraz, pa ne čutijo potrebe, da bi se jih brez žrtve znebili. Kar je bilo govora o starejši mladini, velja tudi o šoloobvezni, ki ni prav nič zaostajala za starejšimi v razkazovanju svoje srčne kulture pred cerkvijo. Takšna dejanja občutno zadevajo na vzgojno odgovornost učiteljstva, ki bi moralo pri takih in podobnih prilikah posvečati več pažnje zupani ji mladini. Toli- ko v opozorilo.

Zaščita našega planinskega cvetja. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je bilo letos poostreno nadzorstvo nad izletniki, ki so vsa leta pustošili naše planinske cvetlične poljane in grozili z uničenjem enih naših najlepših planinskih rož narcis. Letos so bili že mnogi neposlušno občutno kaznovani z denarnimi globami, toda še vedno opazujemo preveliko popustljivost teh nadzornih organov. Za najmanjšo količino tega cvetja naj bi se ne jemala mera obsega rok za šop, ker pušča prevelike možnosti za zlorabo. Trideset cvetlic bi menda zadostovalo ljubiteljem, za steljo ali bahaštvo jih pa Bog gotovo ni ustvaril. Skripec te dopustne mere naj bi še malo zategnil.

Gorje

Razvitje prapora Fantovskega odseka se bo kar moč slovesno izvršilo na praznik sv. Rešnjega Telesa, dne 8. junija. Po procesiji bo sv. maša in ob tej priliki bo tudi blagoslovitev novega prapora gorjanske mladine. Obenem z razvitjem bo zvečer v

Brazde gorenjskih študentov

Nekaj pred taborom na Bledu

Kadar koli me pot zanese skozi Bled, me grabi jeza. Navadno mi ves teden potem v glavi tiči takale podoba o Bledu:

Tam v kotu Zdraviliškega parka, prav za prav že zunaj njega tiči sredi zelenja lična piramida: Prešernu so jo (l. 1885.) postavili, ker je zapel: »Dežela kranjska nima lepšega krája, ko je z okóljšno tá, podóba rája«.

Prav debelo bi pogledal Prešeren, ko bi jo lepega dne primahal v to podobo raja in bi bral napise na blejskih poslopjih: Mon plaisir... Mon repos... splendit... itd. Kakor že marsikdo, bi tudi »Hotel Toplice« morda kar mogoče učeno prebral in izgovoril francoski: »ôtel Toplice«. Zbegano bi njegove oči iskale kaj domačega v tej ošabni mešanici vseh mogočih slogov. No, saj bi tudi na Bledu končno dobil nekaj pristno domačih stvari: na prenovljeni ljudski šoli bi gotovo dobil pristno slovenske ornamente in brez dvoma tudi kmečke hiše niso tako skrite v gozdu tujega. Toda ti napisi? Ali ne bi prav tako lahko visel tam slovenski napis? Tako pa je na Bledu pereča razklanost. Na eni strani slovenski del, poln domačnosti in ljubezni, na drugi pa tuji del, ki daje Bledu kaj malo našega obraza.

Ta dvojnost marsikoga boli! Ali naj gremo še dalje po tej poti: v naklonjenosti do tujcev naj zatajimo sebe! Potem bo Bled postal vse kaj drugega in nič več ne bo kraj »dežele kranjske«. Potem tudi Prešernov spomenik poderimo in kmete, ki bodo dajali Bledu slovenski pečat — izženimo. In Bled bo spet to, kar je davno nekdanj v ožjem pomenu že bil — grad na nepristopni skali, v katerega domačin nima vstopa.

Sploh pa pravijo, da se je Bled preselil, da je ves drugačen ko nekdanj. Res se je! Tudi središče se je premaknilo. — Pred leti me je nekdo vprašal, katero posebnost ima Bled. Pomolčal sem. »No, kaj je takšno, da nimajo nikjer drugje?« Jezero, ne? Hoteli? Otok? »Blizu si.« Ko nisem iztuhtal, me je skoraj nahrulil: »Zvon

želja na otoku. Si ga že kje slišal?« Res. Prav zvon želja je bil središče Bleda. Nenehoma je pel in prosil, se prelival s šumenjem valov v eno pesem in trkal na sleherno srce. Morda je preveč segel v dušo in je prav zato moral utihniti. Danes brni v trdno zaprtih linah in poje sebi in tistemu, ki ga pride v cerkev poslušat. Bled pa ima »mir« pred njim, a miru kljub temu ni! Marsikomu je stokrat zoprnejša godba iz raznih kazin in nočnih lokalov. Saj človek tako malokdaj ujame kak domač napev, le tuja godba bolno vreči preko slovenskega kraja...

S tako sliko v duši se navadno vrnem z Bleda.

Nikakor pa ne smemo biti pesimisti. Saj napisi in godba — dasi močno odjekne v srcu — je nekaj zunanjega. »Ne naredi ena cvetlica pomladi« — pravi pregovor in tako tudi nek pojav ne da še splošne oznake.

Bled v svoji celoti je še slovenski. Kako smo bili veseli, ko smo »Razoraši« zvedeli, da hoče letos to tudi na zunaj pokazati. Tabor hočejo Blejci pripraviti, tabor za vso Gorenjsko. Saj ne bo nič drugega ko to, kar so nekdanj tabori bili: ko so kresovi zagoreli in oznanjali turški napad, so se zbrali ljudje in odločno branili svoje pravice. Z orožjem v roki so jih zahtevali, zanje so znali tudi kaj trpeti in pred nikomur se niso sramovali teh pravic. Taki bi morali biti vsi naši tabori.

Kresovi namreč že dolgo gore, do neba švigajo in sovražnik mora biti že čisto blizu! Res, že prav med nami je, prav na Bledu je že! Vsaj njegove predstraže so in nevarnost je velika. Premalo budni so namreč bili čuvarji, ki jim je zaupana služba na blejski Straži! Pa nikogar ne obsojamo. Morda so prav take stvari, kot so se na Bledu pričele kazati, dobra šola za nas.

Kresovi gore... Vsi na okope! Tako bomo trdne utrdili v njih prepričanju, omahljivce bomo pridobili, zgubljeni pa bodo uvideli, kaj se pravi boriti proti sili naroda.

Kresovi gore... »Razoraši« gremo prvi na okope za slovenski Bled.

Tone.

Slovenska zgodovina

(Dalje.)

Če pa hoče biti zgodovina učiteljica življenja, mora pač biti nekaj bolj vzvišenega. Saj takšna zgodovina bi zahtevala le brutalnosti in moči mase, prav malo pa ji je treba duhovnosti. Ker pa je duhovnost tako odlična človeška odlika, mora tudi v zgodovini imeti vodilno vlogo.

Zato pa je zgodovina veliko bolj razvoj narodove kulture, jezika, njegove genialnosti in njegove notranje borbe. Tako zgodovino pa imamo tudi Slovenci. S ponosom jo vsakemu pokažemo in v njej ni strani, ki bi jo morali iz sramu zakrivati pred svetom.

Ta zgodovina nam pravi, kako se je ljudstvo na podlagi starih običajev samo razvijalo; kako je ob svojih bogovih tavallo in iskalo resnice; kakšni zakoni so spremljali njegovo napredovanje in kakšne ovire so premagovali.

Potem pride pokristjanjenje; ali ni to mogočna, duhovna revolucija, ki so jo predniki izvojevali in si le po njej zagotovili svoj obstoj sredi drugih narodov.

In nato: vpliv naroda na sosednje narode; krčevito držanje vsega domačega, svojih šeg in praznikov; počasno, a vztrajno porajanje narod-

dvorani prosvetnega doma svečana akademija, na kateri bo poleg Fantovskega odseka sodeloval tudi deklški krožek. Akademija bo s svojim pestrim in vsestransko izbranim programom zadovoljila slehernega ljubitelja slovenske mladine in prikazala v glavnih obrih vse delo in uspehe gorjanskih fantov in deklet letošnjega leta. Ob tej priliki bo tudi govor o poslanstvu slovenske katoliške mladine, na kar opozarjamo zlasti starše. Vsi, ki ljubite mladino in cenite njene uspehe in žrtve, iskreno vabljeni.

Dovje

V začetku Marijinega meseca, dne 5. maja je odšla med nebeške kraljice Minka Zima iz Mojstrane. Nepričakovano jo je ugrabila zavratna bolezen, kateri se ni mogla upreti kljub svoji najlepši mladosti, saj je bila stara komaj 19 let. — Lep pogreb, ki se ga je udeležila velika množica odraslih in otrok, ter toliko pomladnega cvetja na grobu, je pričalo, kako težko rano je prizadela smrt staršem in njenim prijateljicam, ki bodo svojo tovarišico ohranile vedno v lepem spominu. — Naj ji sveči večna luč.

ne zavesti. K tej pa je mnogo pripomogla slovenska narodna beseda.

Beseda narodnih pesmi, ki so jih prepevali godci in so jo za njimi poprijeli vsi navzoči ob narodnih praznikih; beseda narodnih pravljic in stori, ki so jih bajali dedje in babice mladini. In potem je slovenska beseda prvič kanila na papir. Pred pol tisočletjem so jo prvič vknili v knjigo in živela je pol stoletja negovana od reformatorjev, kasneje tri sto let skopo životačila in umirala v neveščih rokah, a pred dobrim stoletjem kakor prerajena bronasto zapela v Prešernovi gorenjsčini, se zopet kleno in jedrnat, kritično oklesana oglasila v Levstiku, izbrano govorila v Stritarju, mehko pela v Gregorčiču, s silo brzdana pela v Aškercu ter se v dvajsetem stoletju v mavričnih barvah razžarela v naši moderni. To je pač mogočna zgodovina naše besede.

Tudi naših mož zgodovina je pisana na polnih straneh. Prav ob njih se vidi, da je nad vso zgodovino božja roka. Ne krojijo zgodovine ljudje, Bog jo usmerja in ljudje so le orodje. Ko je narod zašel v stiske in na neprehodne poti, mu je Bog poslal na ta križev pot Simona iz Cirene, da mu je preložil breme težav in mu pokazal lepšo pot.

En nauk pa nam naši velikani podajajo še danes: prav vsi so bili duhovni velikani — saj niti eden ni bil vojskovodja ali svetni vladar. S tem so hoteli povedati, da ne hlepe po horizontalnosti, ampak da rastejo vertikalno. V tem je nauk! Za tako majhen narod, kakor smo Slovenci, ni razvoja v širino, v zunanje krajevno napredovanje. Nikoli namreč ne bomo nikogar nadvladali s svojim številom in orožjem. Nadvladati pa moramo okolico v duhovnem oziru. Naša rast mora v višino, vertikalno moramo rasti, v duhovnost, ker v prostranost ni izhoda.

Vsem, od kmeta in delavca pa do Bog ve kakšnega inteligenta, vsem je treba duhovne rasti.

Če bi se iz naše zgodovine le tega naučili, se nam ni treba bati za našo bodočnost in za zgodovino, ki se bo pisala o nas.

Pa še to! Kako malo vemo o svoji zgodovini! Poznal sem kovača. Orjak je bil, kot so menda vsi kovači, in ko je stal takole ob nakovalu, bi šel človek brezbrizno mimo njega. Pa sem ga nekoč dobil sredi gruče študentov. Bili so višješolci. Veste kaj so počeli? Kovača so zgodovino spraševali. In zlepa ga niso ujeli v slovenski zgodovini, pa tudi v svetovni jim je trda predla. Ko so prenehali študentje s ploho vprašanj, je potipal stari kovač. In je znal vprašati stvari, ki se o njih študentom še sanjalo ni... Pa je bil navaden kovač in mu študirantje ni bil poklic.

Kadar se spomnim na ogorelega kovača, me je sram. On je poleg borbe za kruh to zmogel, koliko pa jih je med študenti, ki niti tiste bore zgodovine, ki jo predpisuje šola, ne obvladajo. In če zračunamo, koliko v šoli zahtevajo danes slovenske zgodovine, je to sramota: vse drugo prej, za vsako malenkost na tujem moraš vedeti, slovensko zgodovino pa študirajmo le, v kolikor je v zvezi s tujo. To se občutno čuti že na srednjih šolah, ko imamo le učbenike za jugoslovansko zgodovino in je slovenski zgodovini dodeljen prostor pastorka. Univerza, naše kulturno središče nam v tem oziru ne nudi hraniva: na njej namreč še nimamo samostojne stolice za slovensko zgodovino.

Mi študentje pa s ponosom gledamo na slovensko zgodovino. Iz tega ponosa pa se bo vsak izmed nas vrgel na delo: če nam v šoli ne nudite in ne pokažete naše zgodovine, jo bomo študirali sami. Vsak zase se bomo vanjo poglobljali in črpali moči za napore, ki nas čakajo.

Tone.

*Varno
naložite svoj
denar!*

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA JESENICAH

obrestuje vse stare in nove vloge po 4%. Nove vezane pa po 5%. Vaš denar je varno naložen pri njej. Zanjso garantirajo hranilnične rezerve, kakor tudi vsi združni člani z vsem svojim premoženjem. Najmanj stokratna je ta garancija.

Program okrožne prireditve na Bledu

V soboto ob pol 9 zvečer akademija s sledečim sporedom: 1. Fanfare. 2. Državna himna. 3. Otroško rajanje. 4. Ritmična gimnastika. 5. Vaje na konju. 6. »Oj Doberdob« (simbolična vaja). 7. Po planini lučka gre simbolična vaja). 8. Govor, nato kratek odmor. 9. Vaje na bradlji. 10. Pomladno rajanje. 11. Skupinska vaja. 12. Vaje na drugu. 13. Talna gimnastika vrhunskih telovadcev. 14. Ziljski ples. 15. Himna slovenskih fantov. — V nedeljo ob 9. dopoldne: Spreved s sledečim sporedom: 1. Konjenica. 2. Godba. 3. Okrožni predsedniki in predsedniki FO. 4. Zastave FO. 5. Načelniki. 6. Četa članov. 7. Četa mladcev. 8. Četa naraščaja. 9. Četa članov. 10. Godba. 11. Okr. predsednice in predsednice krožkov. 12. Zastave krožkov. 13. Načelnice. 14. Članice. 15. Mladenke. 16. Gojenke. 17. Članice. 18. Fanfare. 19. Predsedniki in odborniki prosv. društev. 20. Narodne noše. 21. Četa fantov v civilu, mladcev in naraščaja. — Popoldne ob 3. uri telovadni nastop: 1. Fanfare. 2. Govor. 3. Nastop moškega naraščaja. 4. Ženskega. 5. Vaje na konju. 6. Proste vaje mladcev. 7. Mladenk. 8. Vaje na bradlji. 9. Proste vaje članov. 10. Članice. 11. Vaje na drugu. 12. Zaključna slika s himno »Hej Slovenci«.

Za elektriko

vse najcenejše in ugodnejše pri

Jože Markež

elektrotehnično podjetje

Jesenice, Murova, tel. 605

Pijte in jejte poceni in dobro

Kdor hoče poceni jesti,
pride

v Krekov dom

Kdor hoče dobro jesti,
se abonira

v Ljudski kuhinji

Kdor hoče dobro in poceni piti, mora priti

v Katakombe

Belo namizno
vino din 10 — liter